

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ՄԻԼԻՅԷ ԲՕԼԻԹ ԻՔԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷՅԷ

ՄԻԻԹԱԱԼԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՆՈՒՄԵՐՈ 357 ՍՍԼԸ ՏԵՕՐՏԻՆՃԻՒ ՍԵՆԷ 20 ՄԱՐՏ 1873

Սէտայը Հաղարթ շիմոնիք հաճախատա իւշ տէճա ետնի Սայը, Բէնջէնայիւզ վէ ճուման էրթէօի կիւնէրի քէպիր նիւսէ իլէ յէշր օլունանդ Ղաղթանըն Ապօնաթը Սէնէ վի 6. Ալթը սյըղը 5 պուշուզ վէ իւշ սյըղը 2 մէճիսիէ վէ պէհէր նիւսիսի 40 փարա սըր: Թաշրաւոր իշիւն բօսթա իւնրէթի գամմ օլունոր: Ապօնաթըն Թարիխի պէհէր այլն պիրինտէն ետսօտ օն պէշինտէն իթիպար օլունանդ տըր: Ղաղթանըն սէրն օլունանդ իշիւն կէօնաէրիլէճէք էփուզ վէ մէքիսթիպ Ղալաթատա Էրմէնի Քիլիսէօի սօգուղընտա Ն. 19 իլէ մուրազգամ Սէտայը Հաղարթ մաթպտասընա իրաւ օլունոր: Իշիւնաթըն պէհէր սյըրաւոր իլք օնէճա 100. փարա, իքինճի տէճա 60 փարա տըր: Պէզուն նէշրիլթ իշիւն արճա բազարըզ օլունոր:

Ս.ՍԻԹԱՆԷ 20 ՄԱՐՏ

ՄԻԼԻՅԷ

Պաղանճիւնն է Երբ Հերթաւորն հոգաւոր էր Իւնէրէն Իւն-Լըն: (356 Նախորդող տարի)

Մուխալիֆին իճրաթմա դարար վէր-տիքաւն սօնրա, Աստուածաբանութիւնու էլէ ալըպ, Բէվէրսուրուս կոնգակընըն ճէրհինի վէ թախթը ափօրօղտա պուլունան-լէրին տաթիւի հիւքիւմէթինէ Գաթօլիքիւ-րին առ խուլ իթմէսինի, վէ նիհայէթ մէզ-հէպի միւնքիւր կէլմէյի Գաթօլիք միլլէ-թինտէն մաթլուպ իթսին տէյի հիւքիւմէթի Սէնիյէյի թէշլիք իթմէյէ գըյամ իթտի-լէր Ենէն դէր ին Կօրէն իշին վուզուաթա միւրաճաաթ իթմէմիզ լաղըմ կէլիւ:

Գաղանճիւնըն հօճաւը պուլունան միւլէլիֆի մէրգոււմ տէր քի, Բաբա հաղ-րէթլէրինին « Եւլի-Էն Էւլ-Էն մուալ-» ինէրէն ճանիպը Պապը Ալիյէ պիր իւ-» թիտա թաղտիմի իլէ Քիւրսի շէրիֆ-» տէն զապ օլունան հուգուգու միլլէյի » թէքրար էլտէ իթմէյէ գաղըշուրըր:

Սահիհ տիր, կէշէնլէրտէ Էրմէնի Գա-թօլիք միլլէթի հիւքիւմէթը Սէնիյէյէ պիր գըթա արգումահզէր թաղտիմ իթ-տի, ֆազաթ մէզքիւր արգումահզէր հաշմէթլու Բաբա հաղրէթլէրինին նէշր ու իլան պուլուրտուղարը նամէի ումու-միյէ քիւլլիյէն մութապըզ օլուպ, Բէվէր-սուրուս կոնգակընտա իթթիխազ օլունան քիլիսէճէ թէտապիրէ Գաթօլիքլէրին ի-թաաթ վէ ընդըյատ իթմիշ օլտուղլարընա աղիմ պիր տէլիլ օլմուշ տուր: Չիւնքիւ միլլէթը մէրգոււմէ էվրաղը մէզքիւր իլէ պու տէճա տախի պէյան ու իֆատէ իյ-լէտի քի, հիւքիւմէթը Սէնիյէ Բէվէր-

սուրուս կոնգակընըն նէշրինտէն սօնրա տախի ուսուլ վէ առաթըր գաթիմէյէ թէճ-ֆիդէն ճիւմանի բաթրիք, եանի Սըղա-պետ ինթիխապ իթմէյէ, մուրաթխաաւան թալին պուլուրմազա հազգ ու սէլահի-յէթի վար տըր:

Եանի միլլէթը մէրգոււմէ պէյան իթ-տի, քի առաւ քիմէօնէ թարաֆընտան միւ-տախէլէ օլմազարըն, քէնտի իտէճէյի ինթիխապա եալընը քէնտինին մէսուլ օլմաւը իլէ բաթրիլինի վէ մուրաթխաա-ւը ինթիխապ իթտիլինտէ, հիւքիւմէթը Սէնիյէյին արթըր իթիւրաղ իտէճէք պիր սէպէպի օլմաւայաճաղընտան, տիկէր միւ-լէթլէրտէ պուլունան բաթրիք վէ մուրա-թաաւըն նայիլ օլալէլաթիլէրի իթիա-զաթ վէ մուաֆիյաթը ճիւմանիյէյի պուն-լարա տախի իհոան ու ինայէթ պուլուր-մաւըր լաղըմ կէլիւ իտի:

Միլլէթին ըուհանիճէ իտարէսինէ կէ-լինճէ, մէզքիւր արգ ու մահզէրտէ կէօ-րիւլտիւլի վէշ իլէ, ճիւմանի հիւքիւմէ-թին միւտաթիլէսինի գաթան գապուլ իթ-մէյէճէքլէրինի մէրգոււմն Գաթիլքլէր ի-ֆատէ իթտիլէր, նաւըր քի Սէրվէր բաշա հաղրէթլէրի 1871 իլըւլ 27 թարիլի իլէ Մօն Ֆրանքի հաղրէթլէրինէ եաղտըր մէքթուպտէ ըուհանիյէյէ տէվլէթին միւ-տախէլէ իթմէյէճէյիլին աշիքեար սէօյէ-միշ իտի: Չիւնքի միւլարիլէյի տէմիշ իտի քի, « ումուրու միլլէր միւլթիլիֆինին » ըուհանիյէլէրինին իտարէսինի գաթիմ-« տէն պէրու հիւքիւմէթի սէնիյէ քէնտի-« լէրինէ իհալէ պուլուրմուշ տուր »:

Իւլաւապը քէլամ ճանիպի Պապը Ս.իլիյէ թաղտիմ օլունան իշպու մազպա-թա իլէ Գաթօլիք միլլէթի Հիւքիւմէթի սէնիյէյէ պլթթէքրար տէմէք իսթէտի քի Կաթոդիկոս, վէ Փիսգոպոսան թարաֆըն-տան մուգատտէմա պէյան օլտուղու մի-

սիլիւ, միւլարիլէյիւմ պուլունան պէօյլէ միլլէթին ումուրու ճիւմանիլէսինէ միւ-տախէլէ իթմէյէճէքլէրինտէն, ումուրու-ըուհանիյէտէ սէրպէսթ պաղըրմաւը տըր-լար, Իւնէ Սէր-Էն Սէր-Է, Է Ս.Էն-Է Է Է Ս.Էն-Է տէնիլէն մէպտէ պու տուր:

Մէզքիւր մազպաթատա Բէվէրսու-րուս կոնգակընա դարըր հիշ պիր շէյպու-լունմաւորըր չունտան միւտաթիլ տիր քի, պաւ նէվղուհուր Շիղմաթիլքլէր մէզքիւր մազպաթայը գապուլ վէ իճրա պուլուր-մազա վիւքէլա թարաֆընտան պիր մէյ-լան միւլաատէ օլտուգտա, բաթըրտըր դօ-րարըպ, Բէվէրսուրուս կոնգակընըն թէ-տապիրինի գապուլ իթտիլմէք իշին Բօ-մանըն միւճէտտէտէն գուրտուղու պիր տուղաղ տըր տէմէյէ պալաւտըրըր: Մէր-գոււման Շիղմաթիլքլէր իսթէտիլէր քի, Բէվէրսուրուս կոնգակընըր ինթիխապ օլա-ճազ Բաթրիք Քիւփէլէան էֆէնտի կիպի ճէրհ իթսին:

Միւլէլիֆ էֆէնտի, պիպէ ճէվապ վէր, Քիլիսէ նիգամաթընա միւտախէլէ իթմէք հուգուգուհա, միւլթէրաֆուլլահ Բաբա հաղրէթլէրինին նայիլ օլտուղունու, քի Գաթօլիք մէզհէպիլին պիր էսաւը տըր, հուգուգու Շահանէյէ խալէլ կէթիրիյօր տէյիպ Գաթօլիքլէրին ճէրհ իթմէսինի մաթլուպ իթմէյէ Հիւքիւմէթը սէնիյէյին հազգը վար իտէ, Հաղրէթը Նասանըն Ա. Լ. լահլըղընը քի, քէզալիքպու մէզհէպին էսաւը տըր, Գուրանը շէրիֆին ահքեամընա մուղայիր, վէ Նալամ մէզհէպիլին էսա-սընա խալէլ կէթիրիւր, տէյէրէք, Գաթօ-լիքլէրին ըտտ իթմէսինի մաթլուպ իթ-մէյէ, Հիւքիւմէթը սէնիյէյին նիշին հազ-գը օլմաւըն:

(Տէւ-Է)

Ա. Գորոզլու Քիւփէլեան էֆէնտի թաւափորնտան խարիճիյէ Նէզարէթի Ֆէլիքս-սինէ ֆիյ 28 Շապան սէնէ 289, վէ ֆիյ 19 թըրինը էվվէլ սէնէ 88 թաքիսի իլէ եազըլան լաիհանըն ճէրհի տիր:

Քիւփէլեան էֆէնտի խարիճիյէ նազարէթի ճէլիլսինէ շէօյլէ կազար:

« Սալթանաթը սէնիյէ սըրֆ ըրհանի « օլան ումուրէ գաթան միւտախէլէ իթ-« մէյիպ, պունլար իչին բաթրիքիսանէլէրի « քէնտի մէհքէմէսի մազամընտա իհտաս « իթմիշ, վէ քէնտի թէպատար իչին ըէի-« սի ճէմաթ օլան Բաթրիքիսի մաֆէվ-« քինտէ պիր մէրճի, վէ մէհքէմէ թա-« նամամըլ տըր »:

Շուրաճըգտա պիր ազ տուրալըմ:

Քիւփէլեան էֆէնտիսին գալիլիսնէ Բաթրիքիսանէլէր ըրհանիտէ ճէվլէթին մէհքէմէլէրի մազամընտա իմիլէր: Պու մէհքէմէլէր իսթիքլալի մի, եօգսա մը Հիւքիւմէթի սէնիյէյէ մէրպուլ տիրէր:

Պիր տէվլէթտէ իսթիքլալի մէհքէմէ օլամազ: Մէհքէմէ տէմէք պիր հիւքիւմ տարըն ճէմաթը իւղէրինէ պըրը պըրը խըսուտաթտա հայիզ օլտուղու հուգու-գուն պիր մըգտարընը իճրա իթմէյէ սէլա-հիյէթ քէսպ իթմիշ պիր մահալ տըր քի, հիւքիւմէթին, Հիւքիւմար թարաֆընտան վէքեալէթէն իճրա իտէր, վէ ասալէթէ տայիմա թապի տիր: Կամի Բաթրիքիսա-նէլէր ումուրու ըրհանիյէտէ հիւքիւմէ-թին մէհքէմէլէրի իտէլէր, Հիւքիւմարըն ումուրու ըրհանիյէտէ ճէմաթը իւղէ-րինէ հայիզ օլտուղու հուգուգու մէվը-յը իճրայէ գօմայա սէլահիյէթ քէսպ իթ-միշ մահալէր տիր, քի հիւքիւմէթի վէ-քեալէթէն իճրա իտիպ, ումուրու ըր-հանիյէտէ ասալէթէ եանի հիւքիւմէթէ տայիմա թապի օլմալը տըրլար: Պու իսէ Քիւփէլեան էֆէնտիսին « Սալթանաթը սէ-« նիյէ ումուրու ըրհանիյէյէ գաթան միւ-« տախէլէ իթմէլ » տէմէսինէ քիւլիլէն մուղայիր օլտուղունտան, Բաթրիքիսանէ-սինի ումուրու ըրհանիյէտէ տէվլէթ մէհ-քէմէսի թապիր իթմէսինտէ, միւթէնա-գըս պիր հալէ կիթիթթար օլմուշ տուր: Եօգ էյէր Բաթրիքիսանէլէր, ումուրու ըր-հանիյէտէ տէվլէթէ մէրպուլ մէհքէմէ-լէր իտէլէր, Հիւքիւմէթի սէնիյէ ըրհա-նիյէյէ միւտախէլէ իթմէլ տէմէսի եինէ միւթէնագըս պիր հալ տըր քի, իչինտէն չըղըմաթը մուհալ գապիլինտէն տիր:

Հայա, Քիւքիւմէթի էֆէնտի, բաթ-րիքիսանէլէր, ումուրու ըրհանիյէտէ ճէվ-լէթին մէհքէմէլէրի տէյիլէր տիր: Բաթ-րիքիսանէլէր, հէր մէզհէպին քէնտինէ մախ-սոքս ըրհանի իտարէ մէրքէլէրի օլուպ, պունլարա ումուրու ըրհանիյէտէ տէվլէթ տալա վէ գաթա միւտախէլէ իթմէլ, չիւնքի քէնտինին իհտաս իթտիյի ըրհա-նի մէհքէմէլէր տէյիլ տիրէր: Մէզքիւր ըղհանի իտարէ մէրքէլէրին իչինտէ ի-թիքլալիսի տէ վար, մէրպուլ օլանը տա վար տըր: Մէսէլա Բուժ Բաթրիքիսանէսի իսթիքլալի տիր, չիւնքի պինլէրինէ ա-

նըն մաֆէվլինտէ տիկէր ըրհանի մէրճի եօգ տուր:

Երմէնի բաթրիքիսանէսի իսթիքլալի տէյիլ տիր, Ելմիաթինէ մէրպուլ տուր, չիւնքի մէզքիւր Աթու ումուրու ըրհա-նիյէտէ, Ասիթանէտէ Երմէնի բաթրիք-լիյի մաֆէվլինտէ տիր: Երմէնի Գաթօլիք բաթրիքիսանէսի, եանի էլէվմ նէֆիտէ պունլանա կաթողիկոսուն ըրհանի իտա-րէսի մէքքէվի իսթիքլալի տէյիլ տիր, ու-մուրու ըրհանիյէտէ Քիւքիւմ Եէրիֆէ մէրպուլ տուր: Ջիւնքի Գաթօլիք մէզ-հէպինին էսասը իգթիգաթնճա, Բօմա Ա-թուրու կիլիկիա կաթողիկոսու Քիւքիւմին մաֆէվլինտէ օլտուղունտան մէզհէպէ իսթիքլալիյէթի թամմէ օնա մախսուտ տուր:

Հայա, Քիւքիւմէթի էֆէնտի, ումու-րու ըրհանիյէտէ պիզիմ կաթողիկոսուք իտարէսի մէրքէլի, տէվլէթին մէհքէմէսի տէյիլ տիր, սիզին ըրհանի իտարէնիզ մէրքէլի հիւքիւմէթը Մէնիյէնին մէհքէ-մէսի իմիշ, պունու պիլէմէլ իտիք, էյէր պու սիյադտէ եազըլան լայիհանըղը դրա-ալ իթմիշ օլմասայըտըր:

Պու տա պիզի րաճի տէյիլ տիր: Պի-զէ էլզէթ օլան մատտէ պու տուր քի, սի-զին իթիգաթընըղտա պունլանմայան միւ-լէթլէրին բաթրիքիսանէլէրի հազընտա, վէ պախուտուտ պիզիմ Գաթօլիք մէզ-հէպի ալէյհինտէ օլուր օլմազ էֆքեալըր գալէմէ տըրպ Պապը Ալիյէ թագաթիմ իթ-մէյէսինիզ, պիզէ գարըմայըն, սիզի նէ թանըրըլ, նէ տէ թանըյապիլիլիլ:

Պունտան գաթիսազար Քիւքիւմէթի էֆէնտի ումուրու միլիյէտէն պահա իթ-տիլինտէ « Սալթանաթը սէնիյէ քէնտի թէ-« պատար իչին ըէյիսի ճէմաթ օլան բաթ-« ըլիյին մաֆէվլինտէ պիր մէրճա վէ մէհ-« քէմէ թանըմաթը տըր » տէմէսի իլէ, աիւն-եա ալէմ մուվաճէհէսինտէ պէօյիւք պիր եալան սէօյլէմիշ, Ջիւնքի ումուրու ըր-հանիյէյէ Երմէնի Գաթօլիք միլիթի բաթ-րիքիյի մաֆէվլինտէ պիր Քիւքիւմ Եէ-րիֆ վար օլտուղու հիւքիւմէթը Մէնի-յէյէ մալիւմ օլտուղտան մատա պէօյլէ-տէ թանըմաթը տըր: Միւթէվէֆա Ալի բա-չանըն զէմանընտա պունտան օն սէքիզ սէ-նէ մուգատտէմ Ասիթանէ սէրֆիսգոփոս-լուղուհտա փիսգոփոս ինթիսապը ուտու-լինին թանգիմ օլմասընը, Հիւքիւմէթը Մէնիյէ Գաթօլիք սէրֆիսգոփոսունտան վէ ճիսմանի բաթրիյինտէն պալը օլմատըրը-նը պիլիյի իչին, Ֆրանսըլ սէֆարէթի իլէ Քիւքիւմ Եէրիֆէ միւրաճաթ իթ-տի, վէ Լէվ թապիր օլունան նիզամա-մէ օ վազըթ Հիւքիւմէթը Մէնիյէնին գա-պուլի իլէ թանգիմ օլտու, նասըլ քի մէվ-ճուտ պունլանա ըէսմի էվրազլար պունու թասաթիք իթմէտէ տիրէր:

Տէմէք քի Գաթօլիք մէզհէպինտէ պունլանա թէպապը Սալթանաթը Մէնի-յէնին ըէիսի ըրհանիսի պունլանա բաթ-րիյին մաֆէվլինտէ պիր մէրճի վէ մէհ-քէմէ վարըմըլ, վէ տէվլէթ թանըմըլ, քի անըն իլէ փիսգոփոս ինթիսապընը պիր ուտուլէ րապթ իթմիշ:

Հասուն էֆէնտի հազըլէթլէրի կաթո-ղիկոս ինթիսապ օլտուղունտա կիլիկիա, վէ Ասիթանէ քիւքիւմէրին պիրլէմէսի վէ կաթողիկոսուղուն թասաթ օլմաթ իչին օ վազըթ Սատրազամը պունլանա միւ-թէվէֆա Ալի բաչանըն ըուր ըիզաթը իլէ միւշարիլէյհ էֆէնտի Բօմայա միւթէրահի օլմուշ ուտու:

Իլթէ կաթողիկոսուղուն մաֆէվլին-տէ պիր մէրճա վար օլտուղունտա հիւ-քիւմէթը Մէնիյէնին թանըմըլ օլտուղու-նա պիր տէլիլ տահա: Քէպալիք Միւշա-րիլէյհ Հասուն էֆէնտի, Բօմատան թաս-աթ օլուպ, Ասիթանէյէ ալտաթ իթտի-յինտէ քեաֆֆէի փիսգոփոսլարը իլէ պիր-լիքտէ Պապը Ալիյէ կիսիպ, միւթէվէֆա Ալի վէ Ֆուստ բաչալարտան ինթիսաթ իլէ գապուլ օլտուղու զէման պու իքի քիւր-սիլէրին պիրլէմէսի իլէ Երմէնի Գաթօլիք միլիթին Բաբա հազըլէթլէրի պէօյիւք պիր էյիլէ իթմիշ օլտուղունտա մէմսանիլէթլէ թէպրիք իտէն Ֆուստ բաչա իտի քի, ա-սի օլան փիսգոփոսլար պունու գուլազ-լարը իլէ իչիթտիլէր:

Քիւքիւմէթի էֆէնտի, ումուրու ըրհա-նիյէտէ Երմէնի Գաթօլիք բաթրիքիյի մաֆէվլինտէ պիր մէրճա վէ մէհքէմէ Հիւքիւմէթը Մէնիյէ թանըմաթը իսէ, մէսէլէյի միլիյէի հազըրէնին թէսիլիսի իչին Քիւքիւմի շէրիֆտէն թային զըլնան ֆէվլէլաաէ էլիլի նիչին պա թէլէկրաֆ տալէթ իթտի, նիչին Չաթը Շահանէնին հուգուրուտա չըղմազլէ Սիւշարիլէյի սիւ, շէրէֆ իլէտի. նիչին միւքեալէմէյէ կի-րիշտի: (Տէլ-Գ)

ՀԻԻՔՄԻ ԱԼԷՄ

Ումուրու ըրհանիյէմիզէ միւտախէլէ իթմէմէք շարթը իլէ, տէվլէթ վէ միլլէթ պէյնինտէ վաթթայը ըէսմի օլմազ իւղրէ պիր Բաթրիք եանի Աղգապետ, վէ մու-րախաասան ինթիսապ իթմէյէ տայիր ճա-նիպի Պապը Ալիյէ պունտան ազ տէմթազ-սիմ իթտիյիմիլ լաիհանըն սիւրէթլինի Մէճմուա զաղէթաթը ճուճա իրթէսի կիւնքի նուսիթէսի իլէ նէյրու իլան իթտի-զինտէ, Բէվէրուրուս կոնդակը ահքեա մընա մուղայիր Գաթօլիքլէրին հարէքթ իթմիշ օլտուղունտա պահա իտէր:

Պիզիմ պունա վէրէճէք ճէվապըմըլ շու տուր:

Շարգըլ Բաթրիքիսանէսինին մէզքիւր լաիհա իւղէրինէ իտէճէք միւթաալտընը խարիճիյէ նազըրը Սաֆիլէ բաչա հազ-րէթլէրինէ իֆաաէ, վէ պէյան իթմէք իւղրէ մէզքիւր լաիհանըն պիր սիւրէ-թինի կէչէնլէրտէ Ա. Գորոզլու էնֆիէճէան Միւշարիլէյհտէն աիզ իտիպ, պիր գալ կիւնտէն սօղրա, Մէտայը Հազըրէթին պու լաիհա հազըրտա վէրտիյի իլապաթ, վէ թէֆսիրաթը շամիլ իքի նոգսիլէրի է-լինտէ օլարազ « Հասունիսթլէրին էֆքեա-րը լաիհատան միւթէպան օլտուղու վէչհ « իլէ Բէվէրուրուս կոնդակընը թէմամիք « իլէ մուհաֆազա իթմէք օլտուղու:

« Իշխան արարելի օրան Սէտայր Հազը-
« Կէթ տախի տէրմէյան իթմիշ տիր տէ-
« յերէք, բաշայի Միւշարիւնէյի մէրդում
Խնֆիյէճեան իսքեաթ իթմէյէ գըյամիթ-
տիրտէն սօլրա, շիմտի գալըրպտա լաի-
հայը մէրքիւրիւն Սէճմուտա տէրճի իլէ
« Հասունիսթլէր, Բէվէրսուրուս ահքեա-
« մընա մուղայիր օլարագ ճանիպի հիւքիւ-
« մէթէ մաղպաթա թադտիմ իթմիշլէր »
տէմէսի միւճէրքէթ հիւքմիւ ալէմէ հէ-
վալէ գըլընան պիր հալի մէզէլլէթ տիր :

ՏԱԽԻԼ ԻՅԷ

Շգօտրա այալէթի վալիլիյի վէ ֆը-
գայը աաքէրիյէ գօմմանտանըլը խասսա օր-
տուրի Հիւմայուն րէիս էրիքեանը սաա-
տէթլու Ալի Սաիպ բաշա հազըթլէրի-
նէ :

Չապթիյէ մէկթուպճուլուղու Եանիա
մէկթուպճուսու սապըգ իղզէթլու Թահիր
էֆէնտիյէ :

Եանիա վիլայէթի մէկթուպճուլուղու
ըիւթպէյի սալիսէ իլէ Թունա վիլայէթի
թահիրաթ միւտիրի էսպագ րիֆաաթլու
Ճէմալ պէյէ թէվէհիս պուլըրուլմուշ տուր :

Թաշրալարտա պուլունան Պուլիարլար
քէնտուլէրինէ Բում միլլէթինտէն մէթրօ-
բօյիտ խթէտիքլէրի հալտէ Պապը Ալի
թարաֆընտան ֆէրման իթա գըլընաճաղը
Պուլար Էքսարքընա րէսմէն թէպլիզ
օլունմաղը իւղէրինէ կէչէնկիւն Պուլար-
լար թարաֆընտան Գըթաքէօյտէ ազտը
մէճիս օլունմուշտուր :

— Պուսա Էրմէնի միլլէթի մէրիսա-
սապը Բարգոդիմէոս Եպիսոպոս հազըթ-
լէրինին մահալը իգամէթինէ աղիմէթի
իչին ըիւթպէթլիւ Խրիմեան էֆէնտի
հազըթլէրինին թահալը րիստէթինտէ
ազտ իսիլէն մէճիս թարաֆընտան Պապը
Ալիյէ պիր իսթիտա թագտիմ գըլընալը
մէսմու տուր :

— Իզմիրէ պիր Եունան կէմիսի էլլի
վարիլ պարութ չըգարմագ իւղրէ պուլուն-
մագաա իքէն կէօմիւք մէճմուրանը
թարաֆընտան զապթ իսթիլիշ օլունղու
մահալի հավաթիսինտէն տիր :

— Իզմիրտէն Էնգարէյէ գաւար
եարըլմասը մուգարրէր օլան թիմուր
եօլունուն ամէլիաթը թիւրապիյէսինէ
պաշլանըլմը տըր :

— Հաֆթատա իքի տէֆա չըգմագ
վէ Զիւթիւն մուհաքիմը Օսմանիյէնին
ազվալիյէ մահաքիմաթ վէ իլամաթը
հալի օթուգ իքի սահիֆէտէն իպարէթ
օլուպ Ահքեամը աուլիյէ նէզարէթը ճէլի-
լէսինին նէզարէթլէրի ալթընտա պուլուն-
մագ իւղրէ » Ճէրիտէյի Մուհաքիմ »
թամինտէ պիր զաղէթա չըգաճաք իմիշ :

— Իթալիա տէվլէթի թարաֆընտան
Ղալթա թօմթօմ սօգաղընտա պիր բօսթա
մէրքէզի քիւշատ օլունաճաղըլմը :

— Իզմիրտէ Խնկիլիզ գօնսօլսու
պուլունան զաթ » Լօյտ գուճանիսար վա-
բօրլարընտան Ունիւք » նամ վաբօր տէրու-

նինտէ եէսիր պուլունտուղունու իսպլէր
ալարագ հէման վաբօրա կիտիպ պուլնարը
թալիս իյլէմիշ օլունղունու, վէ մուսա-
իլիյհ գօնսօլսուն շիմտիյէ գաւար պիր
գաշ տէֆա պէօյլէ եէսիրլէրի գուրթարտը-
ղընը Էֆէրէ-Ղաղէթասը ըիվայէթ
իսիյօր :

— Կէկպօղտան իզմիրտէ գաւար օլան
Թիմուրեօլ թարիգի հալա իգմալ օլուն-
մամըլտըր :

— Պապը Ալիտէ, պիրի սատարէթ
տիկէրի խարիճիյէ թարաֆընտա իքի
լօգանթա ինչա օլունաճաղը վէ թալիպի-
սինէ վէրիլէճէյի իշիթիլմիշ տիր :

— Սալթանաթը սէնիյէ թարաֆընտան
իզմիր թիմուր եօլու ալընմըլ օլմաղիլէ
պուլուն քէչֆի իչին Ալթընճը տաիրէյի
Պէլէտիյէ րէիսի մուլթուր Կէչ մահալը
մէզպուրէ իղամ գըլընմըլտըր :

— Միւճէտաթէն եարըլմագաա օ-
լան եըլըրը Գասըր Հիւմայուն Հալէպ գու-
մաշարըլլա թէֆրիշինէ տաիր իքատէյի
սէնիյէ թաալիք իթմիշ օլմաղ իլէ պուն-
լարըն եարըլմաղը իչին Հալէպ վիլայէթի-
նէ էմընամէի սամի կէօնտէրիլմիշ տիր :

— Բէնչէմպիհ կիւնիւ Սէրգուրէնա
թային պուլըրուլան Ֆուստ պէյին աֆվը
իլէ Սէրգուրէնալըգ խըսմէթի եսպէրանը
խասսատան պին պաշը Հիւսամէթտին պէյ
էֆէնտիյէ թէֆվիզ պուլըրուլունղու իչի-
թիլմիշ տիր :

— Սաքիրը Շահանէնին էլպիսէլէրի
թէպտիլ եանի շէքիլէրի պաշգա գըլըրա
թահվիլ իսիլէճէքմիշ :

— Նաֆիա նաղըրը տէվլէթլու Բա-
շիտ բաշա հազըթլէրի Իզմիրտէն Տէր
Սաաաթէթ մուվաթլէթ իթմիշ տիր :

— Սաքիրը Շահանէնին ֆէպլէրի
թէպտիլ իլէ Թունուս ֆէսլէրի պէչիմինէ
թահվիլ օլաճաղը վէ ֆէսհանէյի Ամիրէյէ
էմը վէրիլիյի իշիթիլմիշ տիր :

— Խարիճիյէ միւսթէշարը սաաաթթ-
լու Գարա Թէօտօրի էֆէնտիլին քէրիմէսի
Տէր Սաաաթէթ Ասթըրիս սէֆիրի Գօնթ
Լուտօֆ ճէնապլէրիլլէ իզտիվաճը ըիվա-
յէթ օլմագաա տըր :

— Եսվէրանը Հաղրէթը Շէհրիարի-
տէն պիրի բաղար կիւնիւ Պապը Ալիյէ
կէլէրէք Սաարազամ հաղրէթլէրիլլէ կէօ-
րիւշմիւշլէր տիր, պիր ըիվայէթէ նաղարէն
ալտէթտէ Չաթը Հաղրէթը Սատրազա-
միլլէ պէրապէր կիթմիշլէր տիր :

— Վիէննա սէրիլիսինէ գօնուլմագ
իւղրէ կէչէն ճուսաա էրթէսի կիւնիւ հա-
րաքէթ իտէն Թրիէսթէ վաբօրունա տէօրթ
եիւզ էլլի սանտըգ Մէմպիքը Օսմանիյէ
էչեասը թէսլիմ օլունմուշ տուր :

Իզմիրտէ թապ օլունան Տէվը զաղէ-
թասը ըիվայէթ իսիյօր, քի Պէրկամա Ա-
շար մէճմուրլէրինտէն Նէճիպ էֆէնտի
կէչէն սէնէ Ալա շէհրիտէ գաիմագաա
պուլունտուղու սըրատա, ահալիտէն պիրի-
սինին պիր թէօմէթինտէն աօլայը մէր-
գումու սէօյլէթտիրմէք իչին պաշլնա գըղ-
ղըն թաա կիտիրմէսինտէ տուլտուղու ա-

ճըսնտան ֆիրիտա վէ ֆիղանընա մէրգու-
ման օղլու թահամիլիլ իտէմէյէրէք Գալի-
մաղամըն զալըմիւղընը պէյան իթմէսի իւ-
ղէրինէ հէման օղլունու տախի թագթ-
տուրուպ էօլիւնճէյէ Գաւար տէօթիւրթ-
միւշ վէ ֆիլ վաղըրաա պապաղըն շիտէ-
թինտէն էօլմիւշ : Պատէհու մուհաքէմէտէ-
քէնտուսինին իզնի օլմայարագ զապթիյէ-
լէրին տէօյմիւշ օլունղունու գաիմագաա
սէօյլէմիշ իսէ տէ մէճիս թարաֆընտան,
սէն օլաաա եօղ մուլուտուն նիչին տէօյ-
տիւրթտիւն տէյի վաղը օլան սիվալէ գար-
չըլըգ պիր թագըմ վահի ճէվապ իթա իյ-
լէմիշ վէ սօնրա իքթիզա իտէն մաղպա-
թասը մագամը Վիլայէթէ վէ Պապը Ալի-
յէ թագտիմ օլունմուշ օլունղու հալտէ
գաիմագաա սօնրատան եինէ Պէրկամա
Աշար մէճմուրլէթինէ կէօնտէրիլմիշ,
շիմտի ֆագաթ Պապը Ալի թարաֆընտան
պու գաիմագաա Նէճիպ էֆէնտիյի իհ-
սար պուլըրմուշլար տըր :

— Թրամիլայ գուճանիսար Էէնիտէն
իւշ պէշ արապա տահա կէթիլթմիշ տիր :

Հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն չըգարըլա-
ճագ թահվիլթ հաղգընաա պու քէրրէ
Ստամպուլտան 1873 մաղտ 28 թաթիլլէ
Եաթիգէ կէնտէրիլմիշ օլան պիր մէթթուպ
Գուրիյէ ուժրիան զաղէթասընտա կէրիւ-
լէրէք մաալի աթիտէ տէրճ օլունուր :

« Չաթը Շահանէ, Բումէիլ չըմէն-
տըֆէրլէրինին իգմալ իսիլմէսիլլէ Իւս-
կիւտարտան Պապայա տէկին պիր թի-
մուր եօլ ինչասը իչին սէնէվի 100 տէ 3
ֆալիզ վէ 100 տէ եարըմ քէսիւլմալվէրէ-
րէք 48 սէնէ զարֆընտա թէտիլլէ իսիլ-
մէք իւղրէ էլլի միլլիօն Խնկիլիզ իրաաըն-
տան իպարէթ պիր իսթիգրաղըն ազտը-
նը ֆէրման պուլըրմուշ տուր :

Պապը Ալի, Պանգ Օսմանի վէ էճ-
նէպի պանգալարըլլա իճրայը մուսմէլթ-
տա պուլունան իթիպարը ումուլիյի Օս-
մանի պանգաալլա միւղաքէրէյէ կիրի-
շիպ իսթիգրաղը մէզքիւրէյի թէսվիյէ
իթմիշ տիր :

Իշպու պանգաճըլար, Տէվլէթը Վիլիյէնին
մէնֆաաթընա վէ հիսապընա օլմագ իւղրէ
Բարիզ, Վիէննա Լօնտրա վէ սայըր մահալ
բիաղալարընտա թէտալիլլէ չըգարըլա-
ճաղընը տէրիւհտէ իթմէլէրիլլէ պու խըզ-
մէթլէրինէ մուգապիլ եիւզտէ իքի գօմի-
սիօն իթա օլունաճագ տըր :

Իսթիգրաղը մէզքիւր պէշ սէնէ միւտ-
տէթտէ բէյտէրբէյ թէտալիլլէ չըգարը-
լըպ սաթըլտըգճա հասըլ օլան մէպ-
լող, միւթահիւտլէրին սանաղըլնտա թէ-
րաքիւմ իտէճէք, վէ եօլարըն ամէլիաթը
իլէրուլէսիքճէ Նաֆիա նէզարէթինտէն
պիլ թասվիպ Մալիյէ նէզարէթը ճէլիլ-
սի թարաֆընտան քէչիտէ օլունան պօն-
լար միւճիւպինճէ միւթահիւտլէրտէն ին-
չաիյէ գուճանեասընա թէէտիլլէ վէ իյֆա
գըլընաճագ տըր : Իսթիգրաղըն սիւրէթը
զարֆը հաղգընտա միւթահիւտլէր մէ-
սուլ օլաճագլար տըր :

Պիրինճի գըսմըն իխրածը հագգընտա
չէրաթը վէ մըգտարը վէնէ զէման չը-
գարըլաճաղը հէնուզ տահա գարար եօգ
խէ տէ պու չէլէր պատէհու գորարըլա-
տըրըլաճաղ օլուպ միւգարիլէր չիմսիքի
հալ իւչ միլիօն լիւրտան իպարէթ օլան
պիր գըսմը մաղթուէն իւղէրլէրինէ ալ-
մըլար տըր :

ԹՕՀԱՅ

Միւսիւ Թիէր կէչէնլէրտէ պիր կիւն
պիր կիւղէլ հալաւտա Վէրսայլ ճիւղարըն-
տա քեային պիր գարիյէյէ չըգըպ կէղին-
տիյի սըրատա պիր գարաղօլ նէֆէրինէ
թէսատիւֆ իթմիլ վէ նէֆէր իսէ օ արա-
լըգ բէյնիր էթմէք եէմէք իլէ մէշըւլ օլ-
տուղունտան Մ. Թիէր եանընա վարմա-
սըլա պէյնլէրինտէ չէօլէ պիր մուհալէ-
րէ ճէրիան իթմիլ :

Մ. Թիէր, Սապահլար խայր օլտուն օղլում :
Նէֆէր, Օ՝ սապահլար խայր օլտուն Պա-
պալըգ :

Մ. Թ. Պու օրտուկեհաճտա ինսանա օսանճ
կէլմէզ մի :

Ն. Վաղթընա մախսուս, չիմսիլիք
պէն բահաթճա շուրաճըգտա բէյ-
նիր էթմէք եէյօրում :

Մ. Թ. Թային էթմէյի նասըլ էյի մի պէն-
տէ օ էթմէքտէն եէտիմ, տօղրուսու
մուղաթտէմա վէրիլէն թային իթ-
մէքլէրինտէն ալա :

Ն. Վայ պապալըգ սէնտէ պու էթ-
մէքտէն եէրմիսին, վայ սէնին մէ-
մուրիլէթին խասթախանէտէ մէ-
մուրումուսուն :

Մ. Թ. Ատէմ սէնտէ տահա ալա :
Ն. Միւլաղիմը սանի մի սին :

Մ. Թ. Օ տա պիր չէյ մի տահա ալա :
Ն. Էօլէ իսէ պին պաշը սըն :

Մ. Թ. Տահա ալա տէտիք եա :
Ն. Ճէնէրալա սէօզ եօգ ա :

Մ. Թ. Տահա ալա տահա ալա, պէն
Ֆրանսա ճուլհուրիլէթինին ըէյի-
սի իմ :

Ն. Վայ Միւսիւ Թիէր տէտիլէրի
ատէմ սէն մի սին : Էօլէ իսէ շու-
բէյնիր էթմէյի թուլթ տա սանա
պիր սիւահ տօլտուրու վէրէյիմ :

Մէարիֆը ումուկիյէ նաղըրը տէվ-
լէթլու Քէմալ բաշահաղրէթլէրինին թահ-
թը հիմայէթլէրինտէ օլարագ եարընքի
չարչամպա կիւնիւ ախշամը սաաթ իքիտէ
Պէյօղլունտա քեային Ֆրանսըզ թէստրօ-
սունտա հասըլաթը Աղապեան նամ գըզ
մէքթէպինէ այիտ օլմագ իւղրէ պիր ԳՕՆ
Սէր իճրա օլունաճագ տըր :

Մէքթէպը մէզպուրուն միւտիլը միւ-
էսսիսի պուլունան Մ. Էլ-Գէ Էֆէ-ը զագէ-
թասընըն սահիպի համիլէթլու Կարապէտ
Բանստեան էֆէնտինին Էւրոքատա մէշուր
օլան իշ պու գօնսէրի, մէքթէպ չօճուղա-
րընա իճրա իթտիլմէսիլէ քէնտուսինին
մէքթէպ հագգընտա նէ տէրէճէ չէֆը
ու մուհապալէթի վէ իլմ ու մէարիֆին
թարագգիսինէ նէ կէօնա արղիւսի պու-
լունտուղունու պէյան իտէր օլտուղունտան

ՀԱՆԴԵՍ
(ԳՕՆՍԵՐ)

ՅԱՇԱԿԵՐՏՈՒՀԵՍՅ Ս.Գ.Ա.ՊԵՍ.Ն Վ.Ա.Թ.Ա.ՐԱՆԻ

ԸՆԴ ԲԱՐՁՐ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅ ԿԹՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՈՆԵԱՅ
ՎՍԵՄ. ՔԵՄԱԼ ԲԱՇԱՅԻ

Ի ԹԱՏՐՈՆՆ ԳՍԱԳԼԻԱԿԱՆ 24 ՄԱՐՏ (2 ԱՊՐԻԼ) 1873

ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱԶԱԿՏՈՒԹԵԱՄԲ ԱՆԴԱՄՈՅ ՈՄԱՆՅ

ՊՐԻԹԻՇ ՔՕՐԱԼ ԻՆԵԼՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՎԱՐՁՈՒԹԻՆ

Պ. Վ. ՔԵՐԻՍԹԻԱՆԻ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

1. Բարեմաղթուլիւն վասն Օղոստափառ Կայսեր	Հէյն-ի :
(Իդական խմբեակն, 4 ձայնով, Տահկերէն)	Տ. Պիւրթիսաքի :
2. Բացումն. «Տօն Ճիօվտնի» երկու դաշնակաւ :	Մօղար
3. Խմբեակն, «Տհի շիվըն աթ թէլինկ» :	Հայաըն
(Օրաթօրիօ լա Գէրաթիօն)	
4. Արիա և խմբեակն. «Նաու Վանիլ Պիֆօր	Նայի
Տհի Հօլի Պիմ» (Օրաթօրիօ լա Գրէասիօն)	

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

5. Բացումն. «Եսօնտա» բիանօ 4 ձեռք :	Շքօր
6. Արիա և խմբեակն. «Տհի Մարվուս Վօրք»	Հայաըն
(Օրաթօրիօ լա Գրէասիօն)	Լիւսարէնթէր
7. Բացումն. «Պօթ» բիանօ 4 ձեռք :	
8. Թրիօ Տուէթթօ և խմբեակն. «Սի Տհի Գօնքուրինկ	Հէնուէլ :
Հէրօ քըմըլէ» (Օրաթօրիօ Յուդա Մակարայիցի) Հայերէն	

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

9. Խմբեակն, «Հալէլուէա» (Օրաթօրիօ լա Մէսի)	Հէնուէլ :
10. Արիա, «Իֆ Կօտ պի ֆօր ըգ» (Մէսի) սօրբանօ	Նայի :
11. Խմբեակն, «Ինտ հի շէլ Բիւրիֆայ» (Օրաթօրիօ Մէսի)	Նայի :
12. Խմբեակն, «Վօրթհի իզ ահի լամպէ Ամէն» (Օրաթօրիօ Մէսի)	Նայի :
13. Բարեմաղթուլիւն վասն Օղոստափառ Կայսեր, 4 կանայի :	Տ. Պիւրթիսաքի :
ձայնով (Տահկերէն)	

Մուտք 1 Լիրա Օմանեան :

Մուտքի տոմսակները կը գտնուի Պօլիս Մեծ Շուկայի մէջ Աստարճը խան Մէրաին-
եան Գրիգոր էֆէնտիի մաղաղան :

Ղաղաթիա Միլասեան էֆէնտիի մաղաղան : և
Բերա Գուլէ-Գարաթ թիւ 4 միւսիւ Հայաընի մաղաղան, և Մեծ փողոց Մատամ Վա-
լօրի և միւսիւ Գօմէնաինկերի մաղաղաները :

Բայց լօճայի տոմսակները պիտի գտնուին միայն Պօլիս Մէրաինեան էֆէնտիի և Ղա-
լաթիա Միլասեան էֆէնտիի մաղաղաները :

ԳԻՆ ԼՕՃԱՆԵՐՈՒ

Պէնեօար	2 Լիրա Օմ.
Պէլ էթաթ	5 Լիրա Օմ.
Տէօղիէմ (Երկրորդ)	1 Լիրա Օմ.
Թրօաղիէմ (Երրորդ)	1/2 Լիրա Օմ.

Էֆէնտիի մուսաիլէյհին պէօլլէ պիր չէյէ
մուսֆաղիլէթինի թէպրիք իլէ ումում
մէարիֆիէրվէրանըն եէվմը մէզպուր ախ-
շամը թէչըրիֆէ ըաղպէթ պուլուրմալէրինի
արղիւ իլլէրիզ :

Ի Լ Ա Ն

ՇԱՐԳԼԸ ՖԸՐԳԱՍԸՆԸՆ
ԷԶԷԻՐ ՃԻԷԷԹ ՄՍՀՔԻԻՄԻՅԵԹԻ
Իշպու սէրնամէ իլէ թապուլէչըր օլունան-
րէսալէ աթի իւղ զիքը մահալլէրտէ իքի-
չէր զուրուշա սաթըլմագտա տըր :

Պէյ օղլունտա թագսիմոնէ Ֆրանսըզ
խասթախանէսի գարշուսընտաթի թիւթիւն-
ճի տիւքքեանընտա քէզալիք Տէօրթեօլ
աղղընտա թիւթիւնճիւ տիւքքեանընտա :

Գաթօլիք մէսէլէսինէ տաիր պիլ ճիւմ-
լէ քիթապ վէ ըէսալէ Պէյ օղլունտա Ղա-
լաթիա Սարայը գարշուսընտա 212 նումէ-
րօ իլէ մուրագգամ գիթապճը Մ. Վայսըն
մաղաղասընտա ֆիրուխթ օլունմագտա տըր :

ՍԱՖԻՊԻ ԻՄԹԻՅԱԶ ՎԷ ՄԷՍՈՒԼԸ ՎԱԶԼԹԱ
ՄԻՔԱՅԷԼ ԼԻՔԱՐՃԵԱՆ
ՂԱԼԱԹԱ